

แบบรายงานผล
การตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
รอบที่ ๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
หน่วยงาน สำนักงานศึกษาธิการภาค ๕

๑. นโยบายการตรวจฯ : การลดภาระครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑.๓ แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

๑) การวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

หน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลสภาพหนี้สิน เพื่อเข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา พร้อมทั้งจัดกิจกรรมปลูกฝังให้ผู้บุคลากรในสังกัด ได้รับความรู้ ความเข้าใจ รู้จักวางแผนการใช้จ่ายของตนเองให้สมดุลกับรายได้และมีศูนย์ให้คำแนะนำการวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างมีระเบียบวินัยแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

๒) ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายฯ แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

๒.๑) การสำรวจสภาพหนี้ จัดทำฐานข้อมูล และจัดกลุ่มสภาพปัญหาหนี้สินของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด

(๑) จัดทำฐานข้อมูลของข้าราชการครู นิยามการจัดกลุ่มปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

(๒) จัดทำระบบโปรแกรมออนไลน์ ระบบแก้หนี้ สพฐ. (debt obec) เพื่อรับลงทะเบียนผู้เข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

(๓) สร้างเครือข่ายสถาบันการเงินในพื้นที่ พร้อมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานร่วมกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครู

(๔) ประสานกับสถาบันการเงิน มีการปรับโครงสร้างหนี้ ขยายวงดการชำระหนี้

๒.๒) การดำเนินการของสถานีแก้หนี้ / คณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาจังหวัด ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(๑) มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบดำเนินการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(๒) จัดส่งข้อมูลของผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการฯ ให้สหกรณ์ออมทรัพย์ครู และสถาบันการเงิน เพื่อประสานงานให้ดำเนินการช่วยเหลือในส่วนที่เกี่ยวข้อง

(๓) ประชุมติดตามความก้าวหน้าการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

๒.๓) การส่งเสริม สนับสนุน เสริมสร้างวินัยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งบุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานวางแผนทางการเงิน ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการหนี้้อย่างยั่งยืน การบริหารการเงินการออม

(๑) การอบรมหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนทางการเงิน เช่น “ครูไทยยุคใหม่ เข้าใจการเงิน” หลักสูตร “ครูรุ่นใหม่ หัวใจพอเพียง” เป็นต้นสร้างความตระหนักในการสร้างวินัยทางการเงินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผ่านการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในสื่อ Social พร้อมทั้งให้ความรู้ด้านการวางแผนทางการเงิน การจัดการหนี้ การออมและการสร้างวินัยทางการเงิน รวมถึงการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่บรรจุใหม่ สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการวางแผนการใช้จ่ายเงินและการเก็บออมเงิน โดยได้กำหนดกรอบหลักสูตร “ครูรุ่นใหม่หัวใจพอเพียง” ส่งเสริมปลูกฝังให้ผู้บุคลากรในสังกัด รู้จักวางแผนการใช้จ่ายของตนเองให้สมดุลกับรายได้

(๒) สถานีแก้หนี้ จัดอบรมหลักสูตร “สิทธิประโยชน์การเป็นสมาชิก กบข. เพื่อให้สมาชิกเข้าใจเงินออมที่มีอยู่กับ กบข. และประโยชน์ที่ได้รับ แผนการลงทุนและการออมเพิ่มที่เหมาะสม”

๓) ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไขปัญหา และผลที่คาดว่าจะได้รับ

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
๑. ครูและบุคลากรไม่สามารถรวมหนี้สินได้เนื่องจากมีหนี้สินจำนวนมาก และมีเงินได้ลดลงจากการเกษียณอายุราชการ	ประสานงานกับสถาบันการเงิน (เจ้าหนี้) ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ ครูจังหวัดสุราษฎร์ธานี ลดจำนวนเงินหุ้นที่ต้องชำระแต่ละเดือน	บุคลากรมีเงินรายรับเข้าบัญชีในแต่ละเดือนมากขึ้น
๒. ผู้ลงทะเบียนมีหนี้สินที่เกิดจากการค้าประกันบุคคลอื่น ถึงแม้จะมีการไกล่เกลี่ยหรือปรับโครงสร้างหนี้แล้วก็ยังเกิดปัญหาซ้ำเนื่องจากผู้ค้าประกันไม่ยอมชำระหนี้	ขอให้สหกรณ์ออมทรัพย์ครู และสถาบันการเงินต่าง ๆ ใช้มาตรการทางกฎหมายกับผู้กู้ให้ถึงที่สุดก่อน	ผู้ค้าประกันลดความรับผิดชอบลงได้
๓. ครูและบุคลากรไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานจัดขึ้น	ประสานงานติดต่อรายบุคคล เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆ อย่างต่อเนื่อง	บุคลากรมีแนวโน้มเข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานจัด
๔. ผู้เข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหานี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาบางรายไม่เปิดเผยข้อมูลทั้งหมด และไม่สามารถประสานติดต่อกับสถาบันการเงินในการขอข้อมูลของผู้ร่วมโครงการแก้ไขปัญหานี้สินครูฯ และในส่วนเจ้าหน้าที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเปิดเผยข้อมูลการเป็นหนี้ของผู้เข้าร่วมโครงการ (เนื่องจากเป็นข้อมูลส่วนบุคคล)	เน้นย้ำผู้เข้าร่วมโครงการและผู้สนใจเข้าร่วมโครงการรายใหม่ให้ตระหนักถึงความสำคัญในการให้ข้อมูล และประสานเจ้าหน้าที่โดยตรงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง โดยการให้ลูกหนี้ทำหนังสือยินยอมให้ข้อมูล	ข้อมูลครบถ้วนหรือเพียงพอต่อการดำเนินการ
๕. ผู้ที่มีหนี้สินส่วนใหญ่ มีหนี้นอกระบบ และไม่ยอมไปติดต่อยังหน่วยงานที่จัดการหนี้ นอก ระบบ เช่น ศูนย์ดำรงธรรม หรือ สำนักงานอัยการจังหวัด	พยายามให้คำแนะนำ อธิบายผลที่จะได้รับหากไปติดต่อหน่วยงานของรัฐช่วยเหลือปัญหาหนี้ นอก ระบบ	ผู้ที่มีหนี้ นอก ระบบ ไปติดต่อหน่วยงานของรัฐช่วยเหลือปัญหาหนี้ นอก ระบบ เพิ่มขึ้น
๖. สถาบันการเงิน ยังไม่มีมาตรการช่วยเหลือตามวัตถุประสงค์ที่ลูกหนี้ต้องการ เช่น การรวมหนี้ การปรับลดดอกเบี้ย ตามประกาศกระทรวงฯ	ประสานเครือข่ายสถาบันการเงินในพื้นที่ให้การช่วยเหลือในการ ๑) ลดดอกเบี้ยเงินกู้ ๒) ขยายงวดการผ่อน ๓) ผ่อนชำระเฉพาะส่วนที่เกินทุนเรือนหุ้น ๔) ลดยอดการส่งหุ้น ๕) ลดยอดเงินฝาก	ครูและบุคลากรมีเงินคงเหลือรายเดือนเพิ่มขึ้น เพียงพอต่อการดำรงชีพ

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
๗. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหานี้ มีภาระหนี้สินจำนวนมากที่ไม่สามารถหักที่จ่ายได้ทุกรายการ จำเป็นต้องนำเงินสดไปจ่ายด้วยตนเอง	ผู้เข้าร่วมโครงการต้องมีวินัยทางการเงิน	ข้าราชการครูมีภาระหนี้สินลดลง
๘. ข้าราชการครูที่ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นข้าราชการบำนาญ เงินคงเหลือน้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ไม่สามารถดำเนินการร่วมกับสถาบันการเงินได้ เพราะมีเงินคงเหลือไม่เพียงพอ	ผู้เข้าร่วมโครงการแก้ไขนี้ ต้องมีความตั้งใจที่จะแก้ไขและหากมีทรัพย์สิน อาจจำเป็นต้องจำหน่าย/ขายทรัพย์สิน เพื่อลดภาระหนี้บางส่วน	ผู้เข้าร่วมโครงการแก้ไขนี้สามารถปลดภาระหนี้สินได้บางส่วน
๙. ผู้ที่ลงทะเบียนที่เป็นข้าราชการบำนาญ ที่ประสงค์จะปรับโครงสร้างหนี้/รวมหนี้ หากบุคคลที่จะมาค้ำประกันได้ยาก	๙. ให้ผู้ที่ลงทะเบียนแก้ไขนี้ค้ำประกันกันเอง	๙. สามารถกู้เงิน เพื่อปรับโครงสร้างหนี้หรือรวมหนี้ได้
๑๐. ครูและบุคลากรไม่มีรายได้เสริมนอกจากเงินเดือนที่ได้รับ	แนะนำให้ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น ดำเนินชีวิต และส่งเสริมให้เพิ่มวิทยฐานะด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียน	ครูและบุคลากรมีเงินคงเหลือเพิ่มขึ้น สามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนได้

๔) รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

๔.๑) การสร้างความตระหนักในการสร้างวินัยทางการเงินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผ่านการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในสื่อ Social ของเขตพื้นที่จัดโครงการพัฒนาศักยภาพครู ด้านการเงินการลงทุน เช่น โครงการ ๒ ปี ๒ ล้าน (ปลดหนี้สิน) พร้อมทั้งให้ความรู้ด้านการวางแผนทางการเงิน การจัดการหนี้ การออมและการสร้างวินัยทางการเงิน โดยมุ่งเน้นการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่บรรจุใหม่ทุกครั้งที่มีการบรรจุข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พร้อมทั้ง สร้างความรู้ความเข้าใจให้ข้าราชการทุกประเภทเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การหักเงินเดือน ต้องมีเงินเดือนคงเหลือหักเงินเดือนไม่น้อยกว่า ๓๐ %

๔.๒) ดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ใช้หลัก “Case By Case” เพื่อหาแนวทางการช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาหนี้สินเป็นรายบุคคล โดยเชิญข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหานี้สินครูฯ ที่อยู่ในกลุ่มสีแดง (มีเงินคงเหลือน้อยกว่า ๓๐% ถูกฟ้องและไม่ถูกฟ้อง ดำเนินคดีเรื่องหนี้สิน) มาให้ข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ประกอบการให้คำปรึกษาและบันทึกข้อตกลงความร่วมมือแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (MOU) ร่วมกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเพื่อให้การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาหนี้สิน

๕) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๕.๑) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างความตระหนักในการสร้างวินัยทางการเงิน รู้จักวางแผนในการใช้เงิน รู้จักลงทุน รู้จักตัวเองในการใช้ชีวิต

๕.๒) การส่งเสริม การขับเคลื่อน การสร้างมาตรการในการให้ความช่วยเหลือหรือเกื้อหนุน จากส่วนกลางหรือรัฐบาล เพื่อร่วมกับสถาบันการเงิน องค์กรต่างๆ ร่วมแก้ไขปัญหาหนี้สินฯ

๕.๓) ความร่วมมือจากคณะผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ข้าราชการทุกประเภทเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การหักเงินเดือน ต้องมีเงินเดือนคงเหลือหักหักเงินเดือนไม่น้อยกว่า ๓๐ %

๕.๔) กำชับให้เจ้าหน้าที่การเงินตรวจสอบเงินเดือนคงเหลือตามมาตรการไม่น้อยกว่า ๓๐% ก่อนออกหนังสือรับรองเงินเดือน สำหรับประกอบการกู้ยืมของสถาบันการเงิน และมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ เรื่องการเงิน การออม จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่หลากหลายช่องทาง และมีการเน้นย้ำในการประชุมประจำเดือน

๖) ข้อเสนอแนะ

๖.๑) ควรจัดอบรมให้ครุมีความรู้เรื่องการลงทุน/การช่องทางการมีรายได้เสริม/ การทำธุรกิจ เพื่อเปิดโอกาสให้ครุมีรายได้ช่องทางเหนือนอกเหนือค่าจ้างประจำ

๖.๒) ควรประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ทุกรายที่ปรากฏในข้อมูล เพื่อประสานความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา

๖.๓) สถาบันการเงินปรับลดอัตราดอกเบี้ยทางการเงินต่าง ๆ และปรับโครงสร้างหนี้

๖.๔) ข้าราชการครูและบุคลากรฯ ที่ถูกฟ้องคดีหนี้สิน ไม่มีหลักค้ำประกัน ไม่มีผู้ค้ำประกันในการกู้เงิน เพื่อการปรับโครงสร้างหนี้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูและหรือสถาบันการเงินที่ขอเข้าร่วมโครงการ รัฐบาลควรมี มาตรการหรือมีวิธีปฏิบัติให้ใช้ตำแหน่งของผู้กู้ในการค้ำประกันวงเงินกู้

๖.๕) ควรจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาควรมีการเพิ่มค่าครองชีพและสวัสดิการให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านที่อยู่อาศัย และการศึกษาต่ออาทิ เงินฝากประจำ สลากออมทรัพย์ พันธบัตรรัฐบาล ตราสารหนี้ กองทุนรวม กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุน SSF/RMF หุ้นแนวทางการบริหารภาษีและลดหย่อนภาษี รวมทั้งการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน อาทิ ประกันชีวิต ประกันสุขภาพ ประกันออมทรัพย์ ลดสวัสดิการที่เอื้อต่อการก่อหนี้สินและข้อผูกพันทางการเงิน